

**Spolek
divadelních ochotníků
„Šlégl“**

Němčice

1868 – 2008

Seznam her nastudovaných v letech 1868-2008

1870	Svéhlavost Výhraný ženich On hledá poklad	Karel Havlíček Borovský 1910 Bílá myška 1911 Dědečkovy housle Na Kozlanském klepáci	U panského dvora Lucerna Šumařova píseň Pasekáři Bejvávalo DiváBára
1871	Jiříkovo vidění Státek Lhota	1912 Lešetínský kovář Kozlanská garda	1941 Krev a půda Červený mlýn Z chaloupek pod horami Pod Svatou horou
1872	Lesní panna Enšpigl Loupežníci Dva přátelé a jediný kabát Souboj bázlivého milence Chudý písničkář a bohatý sedlák Noční můra	1913 Rodinná vojna Samot chorobné květy Tkalcovský tovaryš 1914 Otec 1918 Maryša Ferdinand spí Lešetínský kovář Románek na horách Pro českou školu	1942 Naši furianti Sluneční paseka Hanzelínova kometa 1943 Strážcové spravedlnosti Na tý louce zelený Otec Staré hřichy 1944 Stín 1945 Václav Hrobčický z Hrobčic 1946 Maryša 1947 Jehla v kupce sena Oblaka Okénko
1873	Tatínkovy juchty Faust druhý	1919 Hanzelínova kometa Ondráš, pán Lysé hory Ptačí mozky Jenda	1948 Lucerna Její pastorkyňa 1950 Vojnarka Třetí zvonění 1951 Pan Johanes 1953 Jedenácté příkázání 1954 Samota Naši furianti Z českých mlýnů Palackého třída 27
1874	Kříž u potoka Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá Bratr honák 1875 Pan Franz České amazonky 1876 Musí se oženit Vrahové v městě 1877 Sedlák Zlatodvorský Bankrotář Zlý duch Lampacivagabundus	1920 Hraný Na rodné hroudě Dědečkovy housle Žabec 1921 Závěť Kletba mamonu Zelení hájové 1922 Na selském gruntě Máje Nebe, peklo, ráj Poslední muž 1923 Lešetínský kovář 1924 Dědkové 1925 Bařoh Vrah (Bestia Triumfans) Lapený Samsonek	1955 Pshlavci Na letním bytě Chudák manžel 1956 Sluha dvou pánů Ukradené štěstí 1957 Cop 1958 Probuzenci Podskalák 1960 Trampoty čerta Bolínka Zlatý vrch 1961 Poslední muž Dům u doktorů Návštěva nepřichází Úsměvy a kordy 1962 Popelka Pyšná princezna 1963 Sůl nad zlato 1964 Lucerna 1967 Šípková Růženka Královním prsten 1968 Tvrdohlavá žena 1983 Jedenácté příkázání 1984 Palackého třída 27 1985 Lucerna 1986 Paní Marjánka matka pluku 1988 Naši Furianti 1989 Chudák manžel 1990 Jak se kradou princezny Ferdinand spí Strašidlo Bublífuk 2002 Jehla v kupě sena Cesta do pohádky a zpátky 2003 Ta myslivecká latina 2004 Rajčatům se letos nedaří Pražské švadlenky 2005 Dědoušek si namlouvá 2006 Jak čert vyletěl z kůže 2007 Dívčí válka 2008
1878	Izák Levy Kytka	1926 Černé oči Španělská muška Z českých mlýnů Paličova dcera 1927 Jaro v podzámčí 1928 Pshlavci Tvrdé hlavy Láska na první pohled 1929 Staré hřichy Květy v bouři Dva kohouti 1930 Ohni zmar Následky rozvodu Samot chorobné květy Slečna prokuristka 1931 Sečinka bílého zámečku 1932 Když jasmín kvete Maryša Bílá myška 1933 Její veličenstvo láska Ve stínu nenávisti Děvče od Čerchova 1934 Zelené království Naši furianti Má panenka modrooká 1935 Ta myslivecká latina 1936 Podkrovní světnička Že se nestydíte Žabec 1937 České děvče – srdce zlaté Tam na horách Její osud Zlatý líjak 1938 Okolo rybníka Vojnarka 1939 Kuřátko Páter Vojtěch	
1879	Protiva		
1880	Středem země do Afriky		
1881	Státek Záhvozd Prušáci v Čechách		
1883	Dcera ševcova Muž národa		
1884	Jiříkovo vidění Paní Marjánka matka pluku		
1885	Zlý duch Lumpacivagabundus Nájemník Kmínek z Kohoutova		
1886	Mlýnář a jeho dítě		
1888	Chudý písničkář		
1889	Kříž u potoka		
1892	Kulatý svět		
1893	Palackého třída 27		
1894	Starí blázni Strakonický dudák		
1895	České amazonky Svatováclavské posvícení		
1897	Státek Záhvozd		
1898	Král Václav a jeho kat		
1900	Sedlák kmotr Soudil Paličova dcera Třetí zvonění		
1901	Strakonický dudák Noc na Karlštejně Zmatek nad zmatek		
1902	Pismákova dcera		
1903	Není v Praze nad legraci		
1904	Tkalcovský tovaryš Dívka z Podskalí Spanilá Savojancka		
1905	Pan inženýr a jeho figurant Sedlák krivopřísežník Vojnarka		
1906	České amazonky Cop		
1907	Naši furianti Závěť Zlý duch Lumpacivagabundus		
1908	Na statku a v chaloupe Zmatek nad zmatek		
1909	Václav Hrobčický z Hrobčic Přišla k rozumu Zlaté srdce		

U příležitosti 140. výročí spolku bychom Vám chtěli dát nahlédnout do naší kroniky. Dochované zápisy začínají rokem 1901. Jedná se o zápisy ze schůzí spolku. Najdeme zde cenné informace o tom, jak lidé zodpovědně přemýšleli o výběru her, je zde popsáno jaký měly hry úspěch, jaké byly náklady i zisky. Jsou zde i přesné seznamy členů spolku. Z podrobných zápisů poznáváme, jak bylo často těžké prosadit a uskutečnit zlepšení prostředí na scéně nebo v sálu hostince, kde se nacvičovalo a hrálo divadlo. Lidé měli tehdy také spoustu starostí a přesto se dali dohromady a společnými silami šířili kulturu v době, kdy nebyla televize, kino, rádio ani další vymoženosti dnešní doby. Těžko si asi budeme umět tehdejší život představit. Jen díky velkému nadšení, poctivé a pilné práci bylo možné i ve skromných poměrech na malé české vesnici hrát divadlo.

Jestli se chcete v dnešní uspěchané době alespoň na chvíli zastavit, představte si, jaké to asi bylo tenkrát před 140 lety u nás v Němčicích .....

Pan učitel Antonín Šlégl

Dne 11. února 1864 přichází do nově postavené školy v Němčicích učitel Antonín Šlégl ze Střenice (dnešní Trstenice). Vzdělaný, vlastenecky založený člověk, který velmi dobře rozumí potřebám vesnice, se pouští hned do práce jak ve škole, tak i ve veřejném životě. Pracuje neúnavně a vytrvale. Nadšený zpěvák Antonín Šlégl zakládá Pěvecký kroužek a roku 1868 zakládá - jako jeden z prvních v litomyšlském okrese - Spolek ochotníků. U zrodu Spolku ochotníků stál spolu s ním i velký milovník zpěvu a literatury, pan Josef Karlík z Němčic (čp. 57).

Práce v novém spolku byla obtížná, ochotníci byli odkázáni sami na sebe, začínalo se s holýma rukama. Prvním předsedou spolku byl pan Josef Karlík a učitel Antonín Šlégl zapisovatelem a nápovědou. Po zakladateli a dlouholetém nápovědovi byl pak spolek pojmenován.

Jedenáct roků působil Antonín Šlégl sám na jednotřídce. Roku 1874 byla provedena nadstavba školy (dnešní budova Obecního úřadu) na dvoutřídní a Antonín Šlégl byl roku 1875 jmenován řídícím učitelem.

Za svou 32 letou činnost se zasloužil nejen o školu, kde vytvořil takřka z ničeho, jen vlastní prací, školní kabinet, ale i o založení knihovny. Neustále také pracoval v ochotnickém spolku.

V roce 1896 odchází na odpočinek, ale pro školní kabinet pracuje dále. Se svými žáky a školou, kterou miloval se loučí slovy:

„Starý učitel váš odchází v zátíší. Miloval vás, miloval rodiče vaše, miloval obec.

Třetinu století pracoval mezi vámi a vždy mu tanulo na mysli, viděti vás všechny šťastnými. Žehnám vám znovu, milé děti, při odchodu z milé mi školy: Ten, jenž řídí osudy lidské, neodnímej od vás milost svou a popřej mi na sklonku života radovati se z práce vykonané, popřej mi patřiti na vaše radosti, zdraví, štěstí, spokojenost!

Neodcházím z milé mi obce, srostl jsem srdcem i duší s vámi a prosím, kdykoli mne uzříte, myslte si: Tento stařec těší se z radosti naší, truchlí s naším bolem.

Nuž, s Bohem drahé děti, s Bohem, školo milená!“

Zemřel 20. dubna 1905 a byl uložen k tichému spánku do hrobu v Litomyšli, protože v Němčicích ještě hřbitov nebyl.

Dcera zesnulého, slečna Antonie Šlégllová, dala v roce 1939 převézt ostatky svého otce z litomyšlského hřbitova na nový hřbitov do Němčic. Uložení tělesných pozůstatků na místním hřbitově se zúčastnil Spolek ochotníků s Pěveckým kroužkem, žactvem a četným občanstvem z obce. Byli přítomni i členové finanční stráže a četnictva. O nesmrtelné kulturní práci zesnulého pro obec promluvil předseda spolku Josef Stránský z Němčic (čp. 62). Pěvecký kroužek zapěl pohřební píseň.

Za školní radu poděkoval za práci ve škole pan Josef Sedláček ze Člupku a po proslovu za zpěvu hymny „Kde domov můj“ byla rakev puštěna do hrobu.

Neobvykle veliká účast při rozloučení svědčí o přízni a lásce občanů, jaké se zesnulý v obci těšil.

Josef Karlík (čp. 57)

Narodil se v roce 1840 v Němčicích. Spolu s učitelem Antonínem Šléglem a učitelem Janem Papáčkem stál u kolébky ochotnického spolku a byl také jeho prvním předsedou. Byl sečtělý, měl na svou dobu velkou knihovnu a jeho láskou bylo divadlo a zpěv.

V pátek 15. května 1868 byly v Praze zahájeny oslavy kladení základního kamene Národního divadla. Tyto oslavy byly velkolepé a konaly se za pozornosti celého národa. Slavnostních okamžiků se v Praze osobně zúčastnil také jeden ze zakladatelů spolku Josef Karlík. Svě zážitky poznamenal na program oslav: „Dojmy, jichž jsem tehdy zažil, není mi možno vylíčiti, jaké city nitro ovládaly vypsát mi není možno, protože řeč naše pro ně žádných pojmů nemá.“

Zemřel 21. června 1918, nedočkál se tedy našeho osvobození, na které se po celý svůj dlouhý, plodný, na dobré i vlastenecké činy bohatý život tolik těšil.

Jeho vnuk pan Jan Karlík mladší (čp. 57) byl dlouholetým členem spolku a hrál velmi úspěšně mnohé titulní role.

podle Pamětní knížky Karlíkova rodu

Osobnosti našeho spolku

Je zapotřebí na tomto místě říci, že mnozí členové spolku byli obětaví a projevovali velkou lásku k divadlu. Byl to pan Josef Karlík (čp. 57), který byl členem zakládajícím a dlouholetým předsedou spolku, slečna Antonie Šlégllová, velká mecenáška spolku, pan Jan Karlík starší i pan Jan Karlík mladší, kterému se pro jeho nenapodobitelný smysl pro humor říkalo „Honziček“.

Jistě to byli také Václav a Josef Částkovi (čp. 76), kteří byli velmi obětavými členy spolku. Oba byli svého času předsedou spolku i režisérem.

Za éry Anny Jasanské to byli:

Jan Karlík mladší (čp. 57), Jan Karlík (čp. 66), Mikuláš Podmele, Josef Divíšek, Blažena Olšanská, Růžena Holcová, Anna Karlíková, Jaroslav Farník, Oldřich Jansa, Vladimíra Holcová, František Podhajský, Božena Podhajská, Josef Stránský - dlouholetý předseda spolku, Václav Karlík (čp. 66), Jaroslav Sedláček ze Člupku, Václav Dočkal, Ladislav Povolný, Marie Povolná, František Dubišar, Jan Brůna, Jan Švec, Jaroslav Toman, Jaroslav Vytlačil, Jarmila Bečíčková ze Zhoře, Blažena Svobodová ze Svinné, Božena Myšková ze Člupku (čp. 1), Jenda Voříšek, Marie Veselá, Josef Jasanský, František Vytlačil z Pazuchy, František Štarman, Jarmil Štarman a v neposlední řadě Jan Pavliš, který se obětavě po dlouhá léta věnoval divadlu jako herec i jako režisér. Jeho zásluhou se po dlouhé, patnáct let trvající odmlce (v letech 1968 - 1982), spolková činnost obnovila.

Za éry Jana Pavliše to byli:

Jan Karlík (čp. 57), Marie Pavlišová, Oldřich Jansa, Vladimíra Vavřínová, Josef Vavřín, František Štarman, Jarda Stráník, Jaroslava Kodytková, Václav Kodytek, Ladislav Povolný, Marie Povolná, František Kroulík, Josef Racek, Bohumil Vytlačil, Vít Stránský, Ladislav Jilg, Lída Sedláčková, Martina Pavlišová, Václav Andrlé, Jana Klementová, Jana Pletněvová, Josef Hájek, Mírek Matoušek, Pavla Miklová, Karel Povolný, Martin Vytlačil, Věra Doležalová. Patří sem jistě také obětavý nápověda Jiří Škeřík a řada dalších ochotníků, kteří divadlo hrají do dnešních dnů.

O některých členech se zmíníme podrobněji.

Jan Karlík (čp. 66)

„V roce 1968 odešel z našich řad dlouholetý člen a režisér divadelního spolku pan Jan Karlík (čp. 66). Ve svém mladém věku byl znamenitým hercem, který dosáhl okresního formátu. Ve Smetanově domě hrál pohostinsky titulní role, jmenovitě Jánošíka. Hra byla mnohokrát opakována.

Na počest návštěvy Aloise Jiráska v Litomyšli byla sehraána hra *Posel*, kde hrál titulní roli, načež mu bylo nabídnuto angažmá v divadle v Olomouci, které nepřijal. V Němčicích byl strůjcem kulturního dění.

V 35. letech oslepl ale ještě v roce 1929, ve věčné tmě, hrál u nás naposled vodníka Ivana v *Lucerně*“.

Takto na něho v kronice vzpomíná Jan Karlík mladší (čp. 57)

Jan Karlík mladší (čp. 57)

Řada ochotníků i dalších lidí, kteří znali pana Jana Karlíka mi jistě dá za pravdu, že to byl člověk příjemný, měl smysl pro humor a velmi miloval divadlo. Vedl si záznamy o tom, ve kterých divadelních hrách hrál. Pečlivě archivoval plakáty ze všech představení a také vedl záznamy v naší kronice.

Narodil se v roce 1914 a již v roce 1922 hrál chlapečka v divadelní hře *Máje*. Pak hrál v několika školních představeních. V jeho záznamech je podrobně vypsáno, v jakých hrách účinkoval. Pozoruhodné je, že to bylo 56 premiér! S takovým výčtem her se může pochlubit málokdo. Je zapotřebí říci, že byl i režisérem spolku a členem výboru. Účinkoval v Silvestrovských večerech, na které pamětníci také rádi vzpomínají. Bylo jich celkem devět. V záznamech uvedl i představení, ve kterém jsme ho mohli obdivovat naposled. Byli to *Naši furianti* u příležitosti 120. výročí založení spolku a tenkrát si zahrál dědečka Petra Dubského a to mu bylo úctyhodných 75 roků.

Na jeho humor a lásku k divadlu nelze zapomenout.

Mikuláš Podmele

Jeho činnost táhne se jako červená nit veřejným a kulturním životem v naší obci. Byl vynikající oporou divadelního souboru a sehrál mnoho význačných rolí i jako host v Litomyšli. Vidíme ho jako hrdinného Jana Kozinu v *Psohlavcích*, mlynáře v *Lucerně*, *Panu Johannesovi* a v celé řadě dalších význačných rolí.

Poslední akt jeho životní hry skončil, opona se zavřela, zhasla světla a nastala tma a klid - klid po skončené práci v 59 letech života.

Tak zaznamenal do kroniky pan Jan Karlík čp. 57.

Anna Jasanská a Josef Jasanský

Díky pečlivým zápisům pana Josefa Jasanského dnes víme, že se narodil v roce 1916 a členem spolku byl od roku 1937. Jeho paní Anna Jasanská se narodila v roce 1912 a členkou spolku byla od roku 1942.

Pan Jasanský byl na zdejší škole učitelem a jeho paní byla několik let dobrou režisérkou našeho spolku. Zajímavé je, že do Němcic paní Jasanská přišla s divadelní společností Gustava Vašulína.

V období od 22. listopadu 1941 do 15. ledna 1942 tato společnost sehrála 35 divadelních her. Poté se rozpadla a její členka, která vystupovala pod jménem Anna Rožnovská, se později provdala za zdejšího pana učitele Josefa Jasanského. Na výstavce můžete vidět ručně malované blahopřání k svatbě.

Pan Jasanský vedl velmi pečlivě knihu zápisů ze schůzí od roku 1941 do roku 1954. Byl také jednatelem spolku, hrál divadlo a byl i dobrý muzikant.

Velký dík patří právě jemu za to, že vzorně archivoval fotografie z divadel. Velmi cenné jsou popisy fotografií na zadní straně,

ze kterých se dovídáme z jakého jsou divadla a kdo jsou lidé na nich vyfotografovaní.

Ze zápisů vyplývá, že činnost spolku byla bohatá a nadšení pro práci veliké. Přišel však rok 1955 a s ním špatné zprávy. Na počátku měsíce dubna roku 1955 byl náhle odvolán učitel Josef Jasanský příkazem Okresního národního výboru v Litomyšli ze zdejší školy. Jeho nové působiště byla škola v Pohodlí s bytem v Nové vsi.

Odchodem manželů Jasanských ztrácí divadelní spolek Šlégl význačné a obětavé pracovníky, kteří po celá léta pobytu ve zdejší obci věnovali mnoho času a zasloužilé práce spolku i celé veřejnosti.

Velkou zásluhu měla paní Jasanská, která vedla a vypracovala náš divadelní soubor tak dokonale, že byl uznán za nejlepší v Litomyšlském okrese. V Lidové demokracii, Svobodném slově a Rudém právu byla popisována účast spolku v soutěžních představeních Smetanova okrsku. Byla hodnocena pečlivá režie Anny Jasanské, představitelky mnoha rolí, skvělé obsazení ostatních rolí i poctivá a pilná práce spolku.

Pan Jasanský, dlouholetý jednatel spolku, zavedl přesné a vzorné zápisy o celém životě spolku. Zpracoval dle starých pokladních a jednatelských zápisů a sbírky plakátů seznam všech sehraných her i veselých Silvestrů od roku 1870 až do doby, kdy musel z obce odejít. Ušlechtilá to myšlenka, neúnavná píle a láska k divadlu. Seznam je i nadále veden.

Při soukromém večeru v hostinci u Dědourků na Člupku ochotníci poděkovali manželům Jasanským za obětavou práci a předali obraz „Šeříky“ s podpisy přítomných. Dnes si možná ani nedovedeme představit, jak zlá to byla doba a jak těžce manželé Jasanských nesli odchod z naší vesnice.

Stavba nového jeviště

V roce 1937 se začalo s přípravami na stavbu nového jeviště. Je zapotřebí říci, že používané jeviště bylo provizorní a nevyhovující. Proto ochotníci začali usilovat o stavbu stabilního jeviště. Ze zápisů je patrné, že ochotníci přistupovali k tomuto úkolu velmi zodpovědně. Uspořádali zájezd na prohlídku divadelního jeviště do Újezda, Makova a Cerekvice.

Dne 13. února 1938 byl zvolen za předsedu spolku pan Josef Stránský. Bylo to právě v roce, kdy si spolek připomínal 70. výročí založení. V kronice je zapsáno, že zvolení Josefa Stránského za předsedu spolku bylo pro ochotnický spolek jedním ze šťastných řešení, jelikož jmenovaný, jako zkušený a osvědčený kulturní pracovník, dává záruku k dalšímu rozkvětu našeho spolku.

O stavbě nového jeviště je v kronice napsáno:

„Mnoho, velmi mnoho práce, námahy, schůzí a finančních obětí přinášely členům debaty o stavbě jeviště, které mnohdy končily beznadějně. Přece však z této krize vyšel spolek vítězně a konečně sjednána dohoda mezi spolkem a majitelem hostince a úsilí členů spolku korunováno úspěchem. Stavba bude provedena ke spokojenosti všech a ku prospěchu obce“.

Za zmínku jistě také stojí, že ochotníci udělali v obci sbírku na stavbu nového jeviště. V kronice je psáno, že je nutno zdůraznit, že občanstvo vyšlo novému podniku s největší ochotou vstříc. Poděkování si zasloužila hlavně slečna Antonie Šléglová, bez jejíž pomoci by se ochotníci sotva mohli odvážit takového díla. Dárců bylo mnoho a v kronice jsou jmenovitě uvedeni včetně částky, kterou věnovali. Pro zajímavost uvedu částku, kterou věnovala dcera zakladatele spolku, slečna Antonie Šléglová. Bylo to 46.000 korun!

Poslední hra na starém jevišti byla *Okolo rybníka*. Na novém jevišti byla v témže roce uvedena *Vojnarka*. Tato hra byla sehrána na počest 70. výročí založení spolku.

Zájezd na Slovensko 17. - 21. května 1946

Jistě mi dáte za pravdu, že se velmi hezky poslouchá vyprávění pamětníků, které nám pomáhá dozvědět se něco z dob dávno minulých. Mám teď na mysli krásné vyprávění pana Jaroslava Vytlačila, který tak rád vzpomíná na zájezd našich ochotníků do Nitry. Proto jsme se rozhodli další čtení z kroniky věnovat tomuto velkému úspěchu našeho spolku.

Co předcházelo zájezdu

V lednu 1946 vypsala Okresní svaz české mládeže v Litomyšli soutěž pro všechny skupiny mládeže v litomyšlském okrese. V Němčicích se rozhodli, že se do soutěže přihlásí s hrou bratří Mrštíků *Maryša*. Zkoušet se začalo koncem ledna za značných potíží, protože se nedařilo obsadit role. Ochotníci se špatně scházeli, zkouška byla rozpuštěna a Anna Jasanská byla rozhodnuta nacvičování ukončit. To však naše ochotníky zamrzelo a poslali mezi sebou oběžník a začalo se zkoušet.

Soutěž byla již 9. a 10. března. Účastnilo se 20 souborů. Přestože jsme se hráli dobře představení, nikdo nedoufal ve vítězství. Na žádost litomyšlského Svazu mládeže naši hráli *Maryšu* ve Smetanově domě v Litomyšli ještě 31. května. Lidé ale nevěřili, že by se nákladný zájezd do Nitry mohl uskutečnit. Pravá zájezdová horečka tak nastala až když jsme se dověděli, že do Nitry pojedeme.

Cesta do Nitry

Soubor cestoval zvláštním vagónem, který byl ozdoben transparenty - „Česká mládež zdraví slovenskou mládež“ a na všech větších nádražích naše hudba vyhrávala české písně. V Nitře byl soubor srdečně uvítán.

Pořad našeho zaměstnání

V pátek večer po přivítání jsme měli zkoušku, abychom poznali scénu a akustiku značně velikého sálu s pěti sty sedadly v přízemí (kromě bakoňů a postranního ochozu pro stání). V sobotu dopoledne a odpoledne jsme hráli pro školy. V sobotu večer jsme byli společně v přírodním biografu na barevném filmu „Kniha džunglí“. V neděli dopoledne jsme se zúčastnili průvodu na oslavu Svátku matek, kde skupina naší mládeže se svazovými barety budila značnou

pozornost. Odpoledne a večer jsme hráli pro obyvatelstvo Nitry. Po večerním představení jsme se společně zúčastnili majálesu na Zoboru při pohádkovém osvětlení lampionů a za zvuku vojenské hudby. Měl to být vlastně konec našeho zájezdu, ale na žádost posádkového velitelství jsme zahráli ještě v pondělí dopoledne pro vojsko.

Večer byla v sokolovně uspořádána taneční zábava na rozloučenou s námi, při níž účinkoval tamější šraml a naše dechovka, která si získala velikou oblibu všech přítomných. V družné zábavě, které se zúčastnili i vedoucí činitelé nitranské společnosti, za velké účasti obecnstva jsme setrvali až do bílého rána, až do odjezdu našeho zvláštního vozu, který na nás v Nitře na nádraží trpělivě čekal.

Kritika našeho vystoupení

Obecnstvo bylo s naším představením nadmíru spokojeno, o čemž svědčí veliké návštěvy, bouřlivé potlesky při otevřené scéně a stálé dotazy, kdy opět přijedeme do Nitry.

Výsledek zájezdu

Pro naše účastníky zájezdu to byl krásný výlet a mnozí z nich se tak daleko možná podívali jednou za život. Po stránce finanční zájezd nedopadl nijak skvěle, poněvadž Okresní svaz české mládeže v Litomyšli, který zájezd financoval doplácel na zájezd asi 9.000 Kč při celkové režii asi 64.000 Kč, což bylo ovšem způsobeno hlavně tím, že se souborem jelo skoro dvacet lidí, kteří neúčinkovali a jeli jako zástupci ostatních skupin, které se zúčastnily divadelní soutěže.

Dojmy účastníků

Přesto, že přeplněný program zájezdu kladl na účinkující veliké požadavky po stránce fyzické i duševní, byli všichni se zájezdem plně spokojeni, neboť si odnesli hodně trvalých dojmů. Všichni sledovali se zájmem různou tvářnost krajiny, zejména dlouhotrvajícím suchem vyprahlou rovinu před Bratislavou, bohaté vinice, stopy války, které jsme viděli cestou na rozbořených mostech, troskách domů podle trati v Nitře samé. Zde bylo vybombardované městské divadlo a celá jedna čtvrt' města. Prohlédli jsme si Nitranský hrad a obdivovali krásu tamějších kostelů. Porovnávali jsme i zásobovací situaci. Zatímco u nás je ještě vše na lístky, dostane se na Slovensku téměř vše volně. Jedině

o mouku je tam bída. Ale ostatního je tam dostatek. Vždyť jsme tam pili i desítistupňové pivo, zatímco u nás je stále ještě třístupňové. Při zpáteční cestě to bylo v našem zvláštním voze jako po bitvě, poněvadž téměř všichni únavou spali, ale po řádném odpočinku doma bylo teprve plno vzpomínek a vyprávění.

Úspěch zájezdu na Slovensko budiž pobídkou k další poctivé práci pro kulturní povznesení našeho národa.

Tak pečlivě zaznamenal do kroniky pan Josef Jasanský

Na dvoře divadla v Nitře

Další zajímavosti z kroniky

V jednom z nejstarších dochovaných zápisů z 25. října 1901 se dovídáme o projednávání příprav na divadelní představení. Byla to hra *Naši furianti* a měla být hrána již 26. prosince 1901.

„Za souhlasu všech členů byl návrh přijat a pan předseda Josef Částek nařídil další kroky ku hře. Při dobré náladě v budoucí hru a při dobrém pivě, kterým nás bratr hostinský obstarával, rozmlouvali jsme o příští hře.

Však radost naše netrvala dlouho. Obdrželi jsme dopis od Sboru dobrovolných hasičů zde. Pan režisér při dobrém uvážení navrhl bysme toto představení odročili na pozdější čas. A sice proto, že v tomto kuse dotýká se hra obecního řízení, ježto ten čas velký rozruch v naší obci panoval“. Hra *Naši furianti* byla hrána až v roce 1907.

Okolo roku 1901 se v zápisech uvádí: „.... na závěr schůze zazpívána byla píseň „Kde domov můj“ a po delším vzájemném hovoření prohlásil pan předseda schůzi za ukončenou.“

27. prosince 1905 na schůzi pan předseda navrhl, aby byly darovány Národní jednotě pošumavské 2 koruny.

V roce 1910 byl podán návrh: „... by byl pořádán Ochotnický ples. Ujednáno bylo, by všichni členové platili vstupné. Zvoleno bylo desetičlenné komité, jemuž další výprava plesu dána k obstarání. Vstupné ujednáno bylo: pán 1 koruna, dáma 60 haléřů“.

Roku 1912 začátkem dubna bylo postaveno na naše jeviště ELEKTRICKÉ OSVĚTLENÍ. Elektrickou sílu dodává nám úplně zdarma pan Josef Stránský.

28. února 1933 prodána stará nápořední bouda příteli Kašparovi za 10 korun.

Z proslovu Josefa Stránského v roce 1938:

„V roce 1884 jsem jako chlapec 12 letý opouštěl domov, abych jak bylo tehdy zvykem, odešel do Němec naučit se německému jazyku. Před svým odchodem šel jsem se rozloučit s panem řídícím Šléglem a dosud tkví mi v paměti jeho slova: "Uč se pilně a nezapomeň nikdy, že jsi Čechem“.

6. ledna 1934 - Pan režisér Josef Částek stěžuje si na ohromné potíže s nápovědou a jeho přáním by bylo, aby nápověda účinkoval alespoň tři poslední zkoušky. Vzpomenuto bylo na režisérova otce Jana Částka, který po 35 let se objevoval jako nápověda a při každé zkoušce účinkoval.

27. února 1936 - Z divadelního představení *Podkrovní světnička* byla příteli řídícímu učiteli přirknuta odměna za hraní na klavír 12,40 Kč, kteréžto se řídící učitel Karel Kurz vzdal ve prospěch ochotnického spolku.

4. listopadu 1936 - koupě reflektorů. „Režisér Josef Částek navrhuje výhodnou koupí reflektoru a podotýká, že by bylo zapotřebí koupiti reflektory dva. Přítel Podhajský míní by se s koupí posečkalo, až po předvedení. S tímto návrhem členové výboru souhlasí a předseda schůzi na půl hodiny přerušuje a členové výboru odebrali se na sál k předvedení. Poté schůze pokračovala a členové jednohlasně schválili zakoupení obou reflektorů za cenu 1 250 korun“.

28. říjen 1937 - „Rozloučení s přítelem Josefem Čátkem, který odcházel z obce. Po schůzi zpěvácký spolek zazpíval několik pěkných písní a přítel Karel Kurz zahrál na klavír, což se nám všem moc líbilo tak, že jsme se zdrželi při dobré náladě do pozdní hodiny noční“.

8. únor 1942 - Aby mohl být vytopen sál při divadelní hře *Ostrá zatáčka*, kterou pohostinsky sehraje Jednota divadelních ochotníků z Litomyšle v neděli 8. února 1942, usneseno, že každý člen výboru daruje k tomu účelu košíček uhlí nebo dříví.

Roky 1944 - 1945 - Poněvadž byla veškerá činnost okupačními úřady zakázána, nemohlo být od 29. května 1944 uspořádáno žádné divadelní představení. V prvních dnech květnových roku 1945 byla v divadelním sále ubytována německá armáda a po osvobození po několik týdnů armáda ruská, čímž bylo divadelní zařízení částečně poškozeno. Byla zjištěna ztráta prosceniové draperie a elektrického materiálu (lampa od píána, šňůry, zásuvky a zástrčky apod.), poškození pokojových kulis, ztráta pokladního stolku a dámských šatů z garderoby, poškození židlí a mnoho jiných drobností.

Rok 1948 - 17. července byla hrána *Lucerna*. Návštěva v sobotu 300 osob, v neděli 337 osob. Přestože celkový příjem činil 9.337,00 Kč, byl čistý výtěžek pouze 24,80 Kč. 21. srpna byla hrána hra *Jarní přeháňky*, výtěžek 1.228,10 Kč. 26. prosince byla hrána *Její pastorkyňa*, výtěžek z představení byl 4.788,80 Kč. V tomto roce byl ještě Silvestr s výtěžkem 4.635,50 Kč.

Rok 1951 - Hráno divadelní představení *Pan Johanes*. Vzhledem k ohromné režii a k tomu, že z výtěžku byl pořízen obraz Antonína Šlégl, byl finanční výtěžek nepatrný. Od 9. března 1951 je spolek součástí Osvětové besedy v Němčicích u Litomyšle.

Počátkem července 1951 zabralo Hospodářské družstvo z Litomyšle sál jako skladiště obilí a tím ustala veškerá divadelní činnost. Obilí bylo vyklizeno v lednu 1952.

V roce 1968 po okupaci naší země sovětskými vojsky nastal útlum v celé společnosti a také úpadek kulturního dění, což se projevilo i v naší obci. Po dobu 15 let nebylo sehráno žádné divadelní představení. Nemohlo se hrát mimo jiné i proto, že sál byl zabaven a Hospodářské družstvo zde skladovalo obilí. Po dlouhé odmlce se pamětníci období, kdy spolek vzkvétal, Jan Pavliš a Jaroslav Stráník, začali snažit o obnovení divadelnictví v naší obci. Již koncem roku 1982 začaly první zkoušky divadelní hry *Jedenácté přikázání*.

Starý sál už dosluhoval a podmínky byly velmi špatné jak pro nácvik tak i pro provedení divadelních her.

V 80. letech zahájil MNV vedený panem Františkem Hubinkou stavbou nového Kulturního domu, avšak stavbu již nestihl dokončit. V listopadu 1989 přišla „Sametová revoluce“ a následné změny ve společnosti stavbu na léta zastavily. Trvalo velmi dlouho, celých 12 let, než byla stavba dokončena a my mohli opět začít hrát, tentokrát na zbrusu novém jevišti.

Nový Kulturní dům byl slavnostně otevřen 7. dubna 2001. Dočkali jsme se nového sálu s prostorným jevištěm i zázemím. Máme tak po mnoha letech krásné prostředí pro kulturní vyžití.

Slovo na závěr

V historii spolku byla období rozkvětu i úpadku, střídaly se úspěchy i prohry, přicházely roky dobré i zlé. Čas plyne a my se dnes po 140 letech od založení spolku můžeme radovat z toho, že máme nadšené herce a režiséry, vnímavé a věrné diváky, že nám nikdo nenařizuje, co můžeme hrát a co ne a hlavně že máme kde hrát.

Přejme si tedy do dalších let, abychom měli dost sil, času a nadšení pro práci v našem spolku a aby se nám práce dařila. K tomu všemu je zapotřebí zdraví, tolerance a vzájemné naslouchání. Pak se úspěch dostaví, neboť jak je uvedeno v naší kronice - „Svorná práce koná divy“.

Velký dík patří současnému předsedovi Václavu Kodytkovi, který je neobyčejně obětavý ochotník a dobrý organizátor. Má kolem sebe tým lidí, na které se může spolehnout a tak si myslím, že má spolek naději úspěšně pokračovat v díle, které započali naši předchůdci před 140 lety.

Hodně zdaru do další práce Spolku divadelních ochotníků „Šlégl“ přejí autorky tohoto souboru textů

Vladimíra Vavřínová a Věra Doležalová
V Němčicích dne 25. dubna roku 2008

Současní členové Spolku divadelních ochotníků „Šlégl“

Andrle Václav

Bohuňková Michaela

Brachtlová Lenka

Doležalová Věra

Haňáková Radka

Chochola Václav

Jasanská Iveta

Jilg Ladislav

Klementová Jana

Kodytek Václav

Kodytková Jaroslava

Kohutová Alena

Kroulík František

Kuchtová Monika

Kumpošt Jaroslav

Ludvíková Ladislava

Matoušek Miroslav

Míkl Tomáš

Míková Pavla

Pavliš Jan

Pavliš Lukáš

Pavlišová Marie

Pavlišová Martina

Pletněvová Iveta

Pletněvová Jana

Povolná Iva

Povolná Marie

Povolný Karel

Racková Libuše

Sedláčková Dagmar

Sedláčková Ludmila

Stráník Jaroslav

Stránský Vít

Suchánek Karel

Suchánková Eva

Šauerová Zdeňka

Škeřík Jiří

Štarman František

Tauer Antonín

Tauerová Eva

Tkadleček Stanislav

Vavřínová Vladimíra

Večeřová Iva

Věněčková Lída

Vytlačil Bohumil

Vytlačil Jaroslav

Vytlačil Martin

Vytlačilová Eva

Naše poděkování patří všem, kteří jakýmkoli způsobem
přispěli ku zdaru našich oslav

etima
spol. s r.o.

**Obec
Němčice**

Profistav s.r.o.®

KORADO®

STRABAG

LIMES

ZD Sloupnice

Agromega s.r.o.

AGRO a.s.

Petr Nejedlý

Fleury
Květiny
Eva Janišková
Příroda inspirované

RIETER

DRUMEL a Co. s.r.o.

ELKOR